

NAJWYŻSZA IZBA KONTROLI

Delegatura we Wrocławiu

LWR.410.005.01.2016

P/16/096

WYSTĄPIENIE POKONTROLNE

NAJWYŻSZA IZBA KONTROLI

Delegatura we Wrocławiu

ul. Marszałka J. Piłsudskiego 15/17, 50-044 Wrocław

T +48 71 711 83 00, F +48 71 711 83 50

lwr@nik.gov.pl

I. Dane identyfikacyjne kontroli

Numer i tytuł kontroli

P/16/096 – Realizacja Projektu Ochrony Przeciwpowodziowej w dorzeczu rzeki Odry przy wykorzystaniu pożyczki Banku Światowego oraz badanie sprawozdania finansowego tego Projektu

Jednostka przeprowadzająca kontrolę

Najwyższa Izba Kontroli
Delegatura we Wrocławiu.

Kontrolerzy

Kontrolę, na podstawie art. 2 ust. 1 ustawy z 23 grudnia 1994 r. o *Najwyższej Izbie Kontroli*¹, przeprowadzili:

1. Ryszard Puchała, główny specjalista kontroli państwowej, upoważnienie do kontroli nr 99911 z dnia 15 marca 2016 r.
2. Magdalena Barzęc, specjalista kontroli państwowej, upoważnienie do kontroli nr 99916 z dnia 18 marca 2016 r.

(dowód: akta kontroli str. 1-4)

Jednostka kontrolowana

Biurowo Koordynacji Projektu Ochrony Przeciwpowodziowej Dorzecza Odry i Wisły, al. Jaworowa 9-11, 53-123 Wrocław (dalej: „BKP” lub „Biuro”).

Kierownik jednostki kontrolowanej

Witold Krochmal, Dyrektor Biura.

(dowód: akta kontroli str. 5)

II. Ocena kontrolowanej działalności

Ocena ogólna

Najwyższa Izba Kontroli ocenia pozytywnie mimo stwierdzonych nieprawidłowości² działalność BKP w zakresie realizacji w 2015 r. Projektu Ochrony Przeciwpowodziowej w dorzeczu rzeki Odry oraz sporządzenia sprawozdania finansowego z jego realizacji.

Uzasadnienie oceny ogólnej

Podstawą pozytywnej oceny ogólnej były oceny cząstkowe, dotyczące obszarów, w których w 2015 r. wykonywano prace zmierzające do realizacji Projektu Ochrony Przeciwpowodziowej Dorzecza Odry (dalej: Projekt). W szczególności Biuro właściwe realizowało zadania związane z ponoszeniem we własnym zakresie wydatków na przedmiotowy Projekt, przygotowania sprawozdań finansowych z jego realizacji³, bieżącym zabezpieczeniem finansowania Projektu (zapotrzebowaniem i uruchamianiem środków finansowych), przygotowywaniem planu zamówień (*Procurement Plan*).

Stwierdzona w trakcie kontroli nieprawidłowość dotyczyła wykazania nieprawidłowego salda na Rachunku Specjalnym w Raporcie Rocznym za 2015 r., co zostało skorygowane w trakcie kontroli NIK.

Rezultatem przeprowadzonych badań kontrolnych były także uwagi, dotyczące: [1] niepełnej realizacji planów finansowych wydatków Projektu i BKP, [2] niskiego zaawansowania finansowego i rzeczowego zadań w ramach podkomponentów A1 i B3, [3] konieczności uzupełnienia mechanizmów kontroli zarządczej o procedury, które pozwolą wyeliminować przypadki ujawniania niewłaściwych danych w Raporcie Rocznym.

¹ Dz. U. z 2015 r., poz. 1096 oraz z 2016 r., poz. 677 (dalej: „ustawa o NIK”).

³ Oprócz niżej wskazanej nieprawidłowości.

III. Opis ustalonego stanu faktycznego

1. Realizacja Projektu Ochrony Przeciwpowodziowej w dorzeczu rzeki Odry w 2015 r.

Opis stanu
faktycznego

Projekt obejmuje:

- budowę Suchego Zbiornika Przeciwpowodziowego Racibórz Dolny (komponent A), składającą się z:
 - a) budowy Zbiornika Racibórz – podkomponent A1;
 - b) pozyskania prawa dysponowania gruntami pod planowaną inwestycję – podkomponent A2;
 - c) prac projektowych oraz nadzoru budowlanego – podkomponent A3;
- modernizację Wrocławskiego Węzła Wodnego (komponent B), składającą się z:
 - a) przebudowy obiektów ochrony przeciwpowodziowej – podkomponent B1;
 - b) modernizacji murów oporowych, kanałów i budowli hydrotechnicznych – podkomponent B2;
 - c) przebudowy kanału przeciwpowodziowego w dolinie Widawy – podkomponent B3;
 - d) prac projektowych, administracji i nadzoru nad realizacją inwestycji – podkomponent B4;
 - e) pozyskiwania praw dysponowania nieruchomościami dla celów inwestycyjnych – podkomponent B5;
- poprawę osłony przeciwpowodziowej Kraju, monitorowanie i ocenę oraz nadzór nad realizacją Planu Zarządzania Środowiskiem - EMP i Planu Pozyskiwania Prawa Dysponowania Gruntem pod Inwestycje - RAP (komponent C), składających się z:
 - a) poprawy Systemu Ochrony Przeciwpowodziowej – podkomponent C1;
 - b) prognozowania powodziowego (SMOK) – podkomponent C2;
 - c) strategii osłony przeciwpowodziowej oraz pomocy w przygotowaniu nowych projektów – podkomponent C3;
 - d) monitorowania i oceny oddziaływania Projektu oraz nadzoru nad EMP i RAP – podkomponent C4;
 - e) zadań realizowanych w ramach Planu zarządzania środowiskiem – podkomponent C5;
- zarządzanie Projektem, pomoc techniczną i szkolenia (komponent D), składające się z:
 - a) zarządzania Projektem – podkomponent D1;
 - b) pomocy technicznej i szkoleń – podkomponent D2.

1.1. Wydatki poniesione na realizację Projektu w 2015 r.

W zaktualizowanym planie finansowym Projektu, według stanu na dzień 26 maja 2015 r., koszt jego realizacji określono na kwotę 711,94 mln EUR, z czego: 140,10 mln EUR przewidziano do sfinansowania ze środków MBOiR (w oparciu o Umowę Pożyczki), 204,90 mln EUR ze środków Banku Rozwoju Rady Europy (dalej: BRRE) w oparciu o Ramową Umowę Kredytową nr F/P 1535 (2005) (dalej: Umowa Kredytu), 167,76 mln EUR z dotacji z Funduszu Spójności Unii Europejskiej, 30,00 mln EUR ze środków budżetu państwa, stanowiących środki uzupełniające (wkład własny), 92,41 mln EUR z NFOŚiGW⁴, 43,40 mln EURO z rezerwy celowej na przeciwdziałanie i usuwanie skutków klęsk żywiołowych, w tym 33,37 mln EURO w ramach Programu dla Odry 2012-2016.

⁴ Środki pozyskane z Narodowego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej (dalej: „NFOŚiGW”).

2

W ramach komponentu A suma kosztów ma wynieść 317,39 mln EUR, w ramach komponentu B – 364,35 mln EUR, w ramach komponentu C – 21,40 mln EUR, a w ramach komponentu D – 8,80 mln EUR.

Według Umowy Pożyczki Projekt winien zostać zamknięty do 31 grudnia 2017 r.

Ogółem od początku realizacji Projektu wydatkowano środki w kwocie 1 849 389 144 PLN, tj. 64,07% środków przewidzianych na jego sfinansowanie.

(dowód: akta kontroli str. 7-191)

W 2015 r. na realizację Projektu wydatkowano łącznie 594 921 937 PLN, z czego w:

- komponente A: 225 899 004 PLN, w tym w podkomponentach: A1 – 202 363 711, A2 – 14 045 241 PLN, A3 – 9 490 052 PLN;
- komponente B: 361 156 080 PLN, w tym w podkomponentach: B1 – 25 662 294 PLN, B2 – 258 028 365 PLN, B3 – 47 732 342 PLN, B4 – 12 903 478 PLN, B5 – 16 829 601 PLN;
- komponente C: 5 435 547 PLN, w tym w podkomponentach: C1 – 322 329 PLN, C2 – 1 125 158 PLN, C3 – 3 679 386 PLN, C4 – 308 673 PLN (88,19% budżetu rocznego na 2015 r.);
- komponente D: 2 431 306 PLN, w tym w podkomponentach: D1 – 2 367 662 PLN, D2 – 63 644 PLN.

Jednostki uczestniczące w Projekcie wydatkowały ogółem kwotę 594 921 937, z tego:

- BKP - 2 901 128,79 PLN (tj. 0,49 % wydatków), w tym: 162 649,05 PLN na realizację zadań z podkomponentu C3, 308 673,46 PLN na realizację zadań z podkomponentu C4, 2 367 662,47 PLN na realizację zadań z podkomponentu D1, 62 143,81 PLN na realizację zadań z podkomponentu D2;
- pozostałe jednostki realizujące Projekt (dalej: „JRP”) – 592 020 808,30 PLN (tj. 99,51% wydatków), z czego:
 - Regionalny Zarząd Gospodarki Wodnej we Wrocławiu (dalej: „RZGW WL”) - 270 217 241,97 PLN, w tym: na zadania z podkomponentu B2 – 258 028 364,67 PLN, na zadania z podkomponentu B4 – 6 692 560,24 PLN, na zadania z podkomponentu B5 – 3 843 551,20 PLN, na zadania z podkomponentu C1 – 322 329,27 PLN; na zadania z podkomponentu C3 1 330 436,59 PLN.
 - Regionalny Zarząd Gospodarki Wodnej w Gliwicach (dalej: „RZGW GL”) – 225 900 503,74 PLN w tym: na zadania z podkomponentu A1 – 202 363 710,71 PLN; na zadania z podkomponentu A2 – 14 045 240,58 PLN, na zadania podkomponentu A3 – 9 490 052,45 PLN, na zadania z podkomponentu D2 – 1 500 PLN;
 - Dolnośląski Zarząd Melioracji i Urządzeń Wodnych we Wrocławiu (dalej: „DZMiUW”) – 94 777 903,96 PLN, w tym: na zadania z podkomponentu B1 – 25 662 294,27 PLN, na zadania z podkomponentu B3 – 47 732 342,09 PLN, na zadania z podkomponentu B4 – 6 210 917,23 PLN, na zadania z podkomponentu B5 – 12 986 049,97 PLN; 2 186 300,40 PLN na zadania z podkomponentu C3;
 - Instytut Meteorologii i Gospodarki Wodnej w Warszawie (dalej: „IMGW”) – 1 125 158,63 PLN na realizację zadań z podkomponentu C2.

W podziale na kategorie wydatków w badanym roku w ramach Projektu wydano na:

- roboty – w sumie 533 786 711,74 PLN, z czego 202 363 710,71 PLN w ramach podkomponentu A1 (przez RZGW GL), 25 662 294,27 PLN w ramach podkomponentu B1 (przez DZMiUW), 258 028 364,67 PLN w ramach podkomponentu B2 (przez RZGW WL) i 47 732 342,09 PLN w ramach podkomponentu B3 (przez DZMiUW);

- towary – 1 125 107,63 PLN w ramach podkomponentu C2 (przez IMGW);
- przesiedlenia (koszty pozyskania gruntów) – łącznie 30 874 841,75 PLN, z czego 14 045 240,58 PLN w ramach podkomponentu A2 (przez RZGW GL), 12 986 049,97 PLN w ramach podkomponentu B4 (realizowane przez DZMiUW) i 3 843 551,20 PLN w ramach podkomponentu B5 (realizowane przez RZGW WL);
- usługi konsultingowe – 28 175 019,34 PLN, z czego: 9 361 586,11 PLN w ramach podkomponentu A3 (przez RZGW GL), 12 903 477,47 PLN w ramach podkomponentu B4 (w tym: 6 210 917,23 PLN przez DZMiUW i 6 692 560,24 PLN przez RZGW WL), 322 329,27 PLN w ramach podkomponentu C1 (przez RZGW WL), 3 594 468,33 PLN w ramach podkomponentu C3 (w tym: 2 186 300,40 PLN w ramach podkomponentu C3 przez DZMiUW i 77 731,34 PLN w ramach podkomponentu C3 przez BKP, 1 330 436,59 PLN w ramach podkomponentu C3 przez RZGW WL), 280 172,12 PLN w ramach podkomponentu C4 (przez BKP) i 1 712 986,04 PLN w ramach podkomponentu D1 (przez BKP);
- koszty operacyjne – łącznie 960 256,63 PLN, w tym: 128 466,34 PLN w ramach podkomponentu A3 (zrealizowane przez RZGW GL), 51,00 PLN w ramach podkomponentu C2 (przez IMGW), 84 917,71 PLN w ramach komponentu C3 (realizowane przez BKP), 654 676,43 PLN w ramach komponentu D1 (realizowane przez BKP), 28 501,34 PLN w ramach komponentu C4 (zrealizowane przez BKP), 63 643,81 PLN w ramach podkomponentu D2 (1 500 PLN zrealizowane przez RZGW GL, 62 143,81 PLN zrealizowane przez BKP).

(dowód: akta kontroli str. 7-191)

Powyższe wydatki, poniesione w 2015 r. na realizację Projektu, nie obejmowały kwot wykazanych przez BKP w rocznym sprawozdaniu Rb-28 z wykonania planu wydatków z budżetu państwa za okres od początku 2015 r. do dnia 31 grudnia 2015 r.⁵ w rozdziale 71095 (pozostała działalność) w kwocie 229 590,17 PLN⁶ z tytułu wynagrodzeń i pochodnych od wynagrodzeń z tytułu umów o pracę dwóch pracowników BKP (główniej księgowej BKP), które nie zostały sfinansowane z rezerwy celowej na przeciwdziałanie i usuwanie skutków klęsk żywiołowych. W związku z interpretacją Ministra Finansów powyższe wydatki nie zostały uznane za kwalifikowalne i nie zostały zaliczone do wydatków kwalifikowalnych ponoszonych przez BKP na realizację Projektu.

(dowód: akta kontroli str. 7-206)

Uwagi dotyczące badanej działalności

1. Przewidziany w Projekcie pierwotny plan wydatków na 2015 r. nie został w pełni zrealizowany. Poniesione w badanym roku wydatki stanowiły bowiem ogółem 69,55% pierwotnego planu finansowego ustalonego na 2015 r. w łącznej wysokości 855 430 000,00 PLN (przed dokonaniem zmian), tj. wydatkowano 594 921 937 PLN. Wielkości wydatków w układzie komponentowym Projektu osiągnęły w analizowanym okresie następujący poziom:

- 88,57% wydatków pierwotnie zaplanowanych dla komponentu A (255 040 000,00 PLN⁷),
- 63,46% wydatków zaplanowanych dla komponentu B (569 103 021,00 PLN),
- 19,76% wydatków zaplanowanych dla komponentu C (27 512 940,00 PLN),
- 64,42% wydatków zaplanowanych dla komponentu D (3 774 031,00 PLN).

⁵ W części 22 (Gospodarka wodna), dziale 710 (Działalność usługowa).

⁶ Plan wydatków wynosił 231 000 PLN.

⁷ Wielkości planowane pierwotnie.

Również plan wydatków po zmianach nie został w pełni zrealizowanych, ponieważ poniesione wydatki stanowiły 91,47% planu po zmianach w łącznej kwocie 650 415 593 PLN.

Wydatki w układzie komponentowym Projektu, w 2015 r. osiągnęły następujący poziom:

- 95,31% wydatków zaplanowanych dla komponentu A (225 899 004 PLN), w tym: 98,45% dla wydatków planowanych w podkomponencie A1 (202 363 711 PLN), 68,98% dla wydatków planowanych w podkomponencie A2 (14 045 241 PLN), 85,42% dla wydatków planowanych w podkomponencie A3 (9 490 052 PLN);
- 89,65% wydatków zaplanowanych dla komponentu B(361 156 080 PLN), w tym: 95,62% dla wydatków planowanych w podkomponencie B1 (25 662 294 PLN), 100% dla wydatków planowanych w podkomponencie B2 (258 028 365 PLN), 68,05% dla wydatków planowanych w podkomponencie B3 (47 732 342 PLN), 95,57% dla wydatków planowanych w podkomponencie B4 (12 903 478 PLN), 24,4% dla wydatków planowanych w podkomponencie B5 (16 829 601 PLN);
- 71,47% wydatków zaplanowanych dla komponentu C (28 214 711 PLN), w tym: 53,72% dla wydatków planowanych w podkomponencie C1 (322 329 PLN), 100% dla wydatków planowanych w podkomponencie C2 (1 125 158 PLN), 66,54% dla wydatków planowanych w podkomponencie C3 (3 679 386 PLN), 88,19% dla wydatków planowanych w podkomponencie C4 (308 673 PLN), nie planowano i nie dokonywano wydatków w podkomponencie C5;
- 82,42% wydatków zaplanowanych dla komponentu D (2 431 306 PLN), w tym: 84,56% dla wydatków planowanych w podkomponencie D1 (2 367 662 PLN); 42,43% dla wydatków planowanych w podkomponencie D2 (63 644 PLN).

(dowód: akta kontroli str. 7-203)

Wskazując na przyczyny niepełnego wykonania planu wydatków w ramach podkomponetu B1 i B5, zastępca dyrektora Projektu wyjaśnił, iż wpływ na to miały m.in. oszczędności na kontraktach odrzańskich oraz kwestie dotyczące regulacji spraw własnościowych. Oszczędności były skutkiem niższego zaawansowania finansowego kontraktów, co miało związek z klauzulą waloryzacji cen oraz oszczędnościami w realizacji robót. Nie zostały też wykorzystane kwoty warunkowe, które z uwagi na brak konieczności realizacji robót dodatkowych czy zamiennych nie zostały wydatkowane. Dodatkowo wskazał, że w podkomponencie C5 (zadania realizowane w ramach planu zarządzania środowiskiem) na początku 2015 r. została zaplanowana kwota 4,6 mln EUR jako alokacja w przypadku zgłoszenia zadań kwalifikujących się do tego podkomponentu. W związku z brakiem zgłoszenia zadań kwota ta została zmniejszona do 2 mln EUR. W podkomponencie C1 (gotowość na sytuacje zagrożenia oraz poprawa ochrony przeciwpowodziowej) w 2015 r. zmieniono alokację z 4,9 mln EUR na 0,15 mln EUR, zgodnie z zapotrzebowaniem RZGW WL.

(dowód: akta kontroli str. 1730-1737)

2. Plan wydatków BKP na 2015 r. w części 22 (Gospodarka wodna), dziale 710 (Działalność usługowa), rozdziale 71078 (Usuwanie skutków klęsk żywiołowych) budżetu państwa, ustalony został na 2015 r. w wysokości 3 250 000,00 PLN, natomiast zrealizowane wydatki według stanu na 31 grudnia 2015 r. wyniosły 2 901 128,79 PLN, tj. 89,27% planu. Nie wykonano wydatków w kwocie 348 871,21 PLN przede wszystkim w zakresie wynagrodzeń bezosobowych (na kwotę 183 030,60 PLN, tj. 8,65% wielkości planowanej) oraz zakupu usług pozostałych na kwotę (132 985,18 PLN, tj. 13,27% wielkości planowanej). Powyższe spowodowane było przede wszystkim późniejszym niż zakładano zatrudnieniem nowych konsultantów i wynajmem biura w Krakowie.

(dowód: akta kontroli str. 204-206)

1.2. Zaawansowanie finansowo-rzeczowe zadań realizowanych w ramach Projektu

Opis stanu
faktycznego

Od początku realizacji do końca 2015 r. na Projekt poniesiono nakłady w łącznej wysokości 1 849 389 144 PLN, stanowiącej:

- 64,07% nakładów w kwocie 2 886,68 mln PLN⁸ przewidzianych w obowiązującym w trakcie kontroli planie finansowym, przedstawionym w układzie komponentowym w Raporcie Monitoringu Finansowego za 2015 r. (dalej: „FMR”)⁹;
- 64,94% nakładów w kwocie 2 847,78 mln PLN¹⁰, przewidzianych w montażu finansowania Projektu, ustalonym na posiedzeniu Komitetu Sterującego Projektu w dniu 8 maja 2015 r., liczonych według szacunkowego kursu 1 EUR = 4,00 PLN.

Według Umowy Pożyczki realizacja Projektu przewidziana została w okresie od 11 lipca 2007 r. do 31 grudnia 2017 r., tj. w ciągu 126 miesięcy. Od lipca 2007 r. (rozpoczęcie realizacji Projektu) do końca 2015 r. czas realizacji Projektu wynosił 102 miesiące tj. 80,9% planowanego czasookresu realizacji Projektu.

Dyrektor BKP wskazał, że przyczyną różnicy pomiędzy przywołanymi powyższej kwotami w wysokości 8,06 mln EUR, było „zastosowanie w Raporcie Rocznym rzeczywistych kursów EUR/PLN, zgodnie z dokonanymi wypłatami z Rachunku Specjalnego dla środków pożyczki Banku Światowego i wypłat ze środków kredytu BRRE w przypadku kończących komponentów (podkomponent B1 i B2). Dla środków przyznanych z budżetu państwa i środków Funduszu Spójności zastosowano kurs 1 EUR = 4,00 PLN, tak jak w inżynierii finansowej. Dodatkowo uwzględniono środki przyznane jednostkom, które nie były przewidziane w poszczególnych komponentach inżynierii finansowej, chociaż zawierała ona pozycję „Rezerwa” w kwocie 201,94 mln PLN., tj. z uwzględnieniem kwoty 30 583.584 PLN przyznanych dodatkowo ze środków Funduszu Spójności oraz 12 865 085,66 PLN ze środków budżetowych.

(dowód: akta kontroli str. 192, 1215-1217, 1480-1481, 1699-1700)

Dla poszczególnych komponentów i podkomponentów Projektu stopień ich zaawansowania był – według stanu na koniec 2015 r., narastająco od początku realizacji – następujący:

- a) na komponent A poniesiono nakłady w łącznej wysokości 688 340 643 PLN, stanowiącej 54,22% nakładów przewidzianych w FMR (1 269 580 000 PLN), w tym na:
- podkomponent A1 poniesiono nakłady w kwocie 470 688 684 PLN, stanowiącej odpowiednio 50,25% nakładów przewidzianych w FMR (936 690 000 PLN);
 - podkomponent A2 poniesiono nakłady w kwocie 173 376 980 PLN, stanowiącej odpowiednio 64,48% nakładów przewidzianych w FMR (268 890 000 PLN);

⁸ 720,00 mln EUR.

⁹ Plan wydatków w podkomponencie B1 przeliczony został według rzeczywistego kursu wypłaty środków kredytowych w związku z kończeniem realizacji Projektu.

Plan wydatków w podkomponencie B2 przeliczony został według rzeczywistego kursu wypłaty środków kredytowych w związku z kończeniem realizacji zadań oraz uwzględnieniem kwoty 30 583 584 PLN przyznanych dodatkowo ze środków Funduszu Spójności Unii Europejskiej oraz 12 865 085,66 PLN ze środków budżetowych. Niniejsza kwota według stanu na 31 grudnia 2015 r. nie została uwzględniona w montażu finansowym.

Plan wydatków w podkomponencie C2 został przeliczony według rzeczywistego kursu wypłaty środków kredytowych w związku z zakończeniem realizacji zadań.

¹⁰ 711,94 mln EUR oraz dodatkowo rezerwa w wysokości 52,66 mln EUR.

- podkomponent A3 poniesiono nakłady w kwocie 44 274 979 PLN, stanowiącej odpowiednio 69,18% nakładów przewidzianych w FMR (64 000 000 PLN);
- b) na komponent B poniesiono nakłady w łącznej wysokości 1 097 069 691 PLN, stanowiącej 73,42% nakładów przewidzianych w FMR (1 494 222 302 PLN), w tym na:
- podkomponent B1 poniesiono nakłady w kwocie 142 201 598 PLN, stanowiącej odpowiednio 99,32% nakładów określonych w FMR (143 178 302 PLN);
 - podkomponent B2 poniesiono nakłady w kwocie 708 513 582 PLN, stanowiącej odpowiednio 93,74% nakładów określonych w FMR (755 794 000 PLN);
 - podkomponent B3 poniesiono nakłady w kwocie 105 403 069 PLN, stanowiącej odpowiednio 27,44% nakładów określonych w FMR (384 130 000 PLN);
 - podkomponent B4 poniesiono nakłady w kwocie 99 606 648 PLN, stanowiącej odpowiednio 96,78% nakładów określonych w FMR (102 920 000 PLN);
 - podkomponent B5 poniesiono nakłady w kwocie 41 344 793 PLN, stanowiącej odpowiednio nakładów określonych w FMR 38,21% (108 200 200 PLN);
- c) na komponent C poniesiono nakłady w łącznej wysokości 47 582 096 PLN, stanowiącej 54,27% nakładów przewidzianych w FMR (87 675 381 PLN), w tym na:
- podkomponent C1 poniesiono nakłady w kwocie 322 329 PLN, stanowiącej odpowiednio 53,72% (600 000 PLN);
 - podkomponent C2 poniesiono nakłady w kwocie 38 812 210 PLN, stanowiącej odpowiednio 96,85% nakładów przewidzianych (40 075 381 PLN);
 - podkomponent C3 poniesiono nakłady w kwocie 3 816 425 PLN, stanowiącej odpowiednio 14,13% nakładów przewidzianych (27 000 000 PLN);
 - podkomponent C4 poniesiono nakłady w kwocie 4 631 132 PLN, stanowiącej odpowiednio 38,59% nakładów przewidzianych (12 000 000 PLN);
 - podkomponenty C5 nie poniesiono żadnych nakładów;
- d) na komponent D poniesiono nakłady w łącznej wysokości 16 396 715 PLN, stanowiącej 46,58% nakładów przewidzianych w FMR (35 200 000 PLN), w tym na:
- podkomponent D1 poniesiono nakłady w kwocie 16 071 541 PLN, stanowiącej odpowiednio 57,40% (28 000 000 PLN);
 - podkomponent D2 poniesiono nakłady w kwocie 325 174 PLN, stanowiącej odpowiednio 4,52% (7 200 000 PLN).

(dowód: akta kontroli str. 192, 111, 1215-1217)

Zaawansowanie rzeczowe realizacji podkomponentów Projektu na koniec 2015 r. przedstawiało się następująco:

➤ **Komponent A:**

- podkomponent A1 – „Budowa suchego zbiornika przeciwpowodziowego Racibórz Dolny”. W 2015 r. Dragados S.A., jako wykonawca kontraktu A1-1, realizował prace w zakresie wszystkich pięciu obiektów zbiornika. Zaawansowanie

rzeczowe realizacji prac w ramach kontraktu 34,22%¹¹ przy zaawansowaniu czasowym 70,6%¹². Aneksem nr 4¹³ wprowadzono realizację posadowienia pośredniego budowli przelewowo-spustowej w postaci fundamentu płytowo-palowego, tj. rozwiązania odmiennego od przyjętego w projekcie budowlanym. Ustalono, że roboty będące przedmiotem tego Aneksu spowodują zwiększenie Zaakceptowanej Kwoty Kontraktowej (klauzula 1.1.4.1 Warunków Kontraktu) o 51,2 mln PLN oraz, że Czas na Ukończenie dla Robót (kl. 1.1.3.3 WK) wskazany w dacie zawarcia Kontraktu, tj. 1 274 dni (do dnia 9 stycznia 2017 r.) jest nieaktualny. Przyjęto, że do dnia 15 grudnia 2015 r. Strony podpiszą kolejny aneks do Kontraktu, w którym ustalą nowy Czas na Ukończenie dla Robót - (przyjęto, że nowy Czas to: *nie później niż do 28 listopada 2018 r.*) - oraz jego wpływ na zaakceptowaną kwotę kontraktową. Do czasu zakończenia czynności kontrolnych, tj. do dnia 31 maja 2016 r. ww. aneks nie został podpisany. Ponadto, w związku z nieterminowym otrzymywaniem przez RZGW GL decyzji Ministra Finansów dotyczących przyznawania środków na realizację Projektu oraz wyczerpaniem w IV kwartale 2015 r. środków finansowych z kredytów MBOiR i BRRE na 2015 r., dokonywano zmiany źródeł finansowania wydatków dotyczących Projektu. Na mocy decyzji Ministra Finansów z 1 grudnia oraz 30 i 31 grudnia 2015 r.¹⁴, wprowadzających zmiany w budżecie państwa na 2015 r., RZGW GL przyznano na realizację Projektu środki z rezerwy celowej odpowiednio w kwocie 41 500,0 tys. PLN (środki z NFOŚiGW) i 16 780,0 tys. PLN (ze środków MAiC). W wyniku opóźnienia w uruchamianiu środków RZGW GL zapłaciło 21 grudnia 2015 r. firmie Dragados S.A. odsetki z tytułu nieterminowej płatności;

- podkomponent A2¹⁵ – na mocy decyzji Wojewody Śląskiego nr 1/2012 z dnia 26 listopada 2012 r. o pozwoleniu na realizację inwestycji przeciwpowodziowej (pnri), RZGW GL posiadał pełne prawa do nieruchomości gruntowych, na których jest prowadzona budowa zbiornika Racibórz. W 2015 r. Wojewoda Śląski kontynuował postępowania administracyjne dotyczące ustalenia wysokości odszkodowań dla właścicieli nieruchomości, co do których ustaleń takich nie wykonano przed uzyskaniem decyzji pnri. Do końca IV kwartału 2015 r. wydano decyzje odszkodowawcze dotyczące łącznie 387 działek ewidencyjnych. Na wniosek RZGW GL do końca IV kwartału 2015 r. uzyskano również decyzje o stwierdzeniu ustanowienia trwałego zarządu na rzecz RZGW dla 1377 działek, będących własnością Skarbu Państwa. W 2015 r. kontynuowana była budowa Nowej Wsi, dla której inwestor w całości dysponuje gruntami pod realizowaną inwestycję;

- podkomponent A3 – z dniem 23 lipca 2015 r. RZGW GL rozwiązał, za zgodą Banku Światowego, zawartą w 2013 r., umowę z konsultantem wsparcia technicznego Ove Arup & Partners International Ltd. Ciągłość obsługi budowy zbiornika w zakresie nadzoru inwestorskiego oraz funkcjonowania Inżyniera Kontraktu w okresie przejściowym¹⁶ została zapewniona przez czasowe zatrudnienie „konsultantów krótkoterminowych”. W dniu 3 września 2015 r. RZGW GL podpisało umowę na „Nadzór budowlany włącznie z wykonywaniem funkcji Inżyniera Kontraktu i usługami Zarządzania Kontraktem w ramach kontraktu Budowa suchego zbiornika przeciwpowodziowego Racibórz Dolny” z firmą Aecom

¹¹ Dane z Monitoringu Postępu Robót Budowlanych.

¹² W odniesieniu do pierwotnej daty – 9 stycznia 2017 r.

¹³ Z dnia 9 października 2015 r.

¹⁴ Decyzja nr MF/DZ1/005166/2015 na kwotę 6.930,0 tys. PLN z 31 grudnia 2015 r. i nr MF/DZ1/005167/2015 na kwotę 7.170,0 tys. PLN z 31 grudnia 2015 r. oraz nr MF/DZ1/004626/2015 z 30 grudnia 2015 r.

¹⁵ Na mocy porozumienia pomiędzy RZGW GL i Gminą Lubomia inwestorem dla budowy infrastruktury Nowej Wsi Nieboczowy jest Gmina Lubomia.

¹⁶ Tj. w okresie po rozwiązaniu umowy z konsultantem Ove Arup, a zatrudnieniem nowego konsultanta.

Polska sp. z o.o. W IV kwartale 2015 r. trwały negocjacje zakresie nadzoru autorskiego nad budową zbiornika Racibórz;

➤ **Komponent B:**

- podkomponent B1 – wszystkie roboty budowlane realizowane w ramach czterech zawartych kontraktów zostały zakończone do końca 2014 r. W 2015 r. trwał roczny okres zgłaszania wad dla trzech kontraktów natomiast w przypadku kontraktu B1-1 trwał okres dodatkowej gwarancji (3 lata). Odbływały się również przeglądy usuwania wad i usterek;

- podkomponent B2 – według stanu na 31 grudnia 2015 r. zakończyła się realizacja właściwych robót budowlanych dla trzech kontraktów (B2-3.1, B2-2.1 i B2-4.2), a w przypadku kontraktu B2-3.2 były one w toku. Według stanu na dzień 31 marca 2016 r. w dalszym ciągu nie zakończono realizacji zadania B2-3.2, a na pozostałych kontraktach przeprowadzane były próby końcowe odebranych inwestycji oraz trwało usuwanie stwierdzonych wad i usterek, tj.:

- kontrakt B2-3.1 „Modernizacja i udrożnienie Kanału Powodziowego i Starej Odry od dolnego stanowiska jazu Psie Pole do mostów kolejowych Poznańskich”. Postęp rzeczowy 100 % robót zostały wykonane w terminie wynikającym z kontraktu, tj. 30 czerwca 2015 r. Trwało usuwanie usterek i robót niedokończonych określonych w świadectwach przejęcia robót. Prowadzone były przeglądy gwarancyjne odcinków robót. Konsultant stwierdził wycieki i nawodnienia podstawy wału/międzywala pomiędzy mostami Trzebnickim a Osobowickim, które pojawiły się po napełnieniu wodą Kanału Miejskiego. Ponieważ roboty te są objęte gwarancją dobrego wykonania, Konsultant zażądał od Wykonawcy stanowiska co do przyczyny wycieków, celem podjęcia dalszych działań¹⁷;

- kontrakt B2-2.1 „Modernizacja bulwarów Odry Śródmiejskiej”. Postęp rzeczowy 99,3%. Wykonawca robót budowlanych zakończył realizację robót właściwych w dniu 9 października 2015 r. (przekroczenie czasu na ukończenie o 70 dni, w myśl postanowień kontraktu roboty winny zakończyć się 31 lipca 2015 r.). Zgodnie z wydanymi świadectwami przejęcia roboty zasadnicze na kontrakcie zakończone zostały dnia 9 października 2015 r. Inżynier określił listę usterek i robót niedokończonych. W związku z przekroczeniem czasu na ukończenie RZGW WL wystosował do Wykonawcy przejściowe roszczenie. Wysokość kar umownych określona została na kwotę 1 175 428,70 PLN. W związku z opieszałością w usuwaniu wad, usterek oraz robót niedokończonych we wskazanych terminach Konsultant wezwał Wykonawcę do natychmiastowego wykonania tych zadań. W przypadku wad usuwalnych Konsultant ponownie polecił Wykonawcy ich usunięcie, a w sytuacji dalszego niewykonywania jego poleceń RZGW WL zleci wykonanie robót naprawczych innemu wykonawcy¹⁸ oraz obciąży kosztami usunięcia wad konsorcjum realizujące kontrakt B2-2.1. Natomiast dla stwierdzonych w okresie eksploatacji wad, których nie da się usunąć, Konsultant zarekomendował obniżenie ceny kontraktowej¹⁹ dla robót nierozliczonych lub wystąpienie do Wykonawcy w trybie roszczeniowym dla robót już rozliczonych. Według stanu na dzień 22 kwietnia 2016 r. trwały prace związane z inwentaryzacją oraz wyceną wad nieusuwalnych przez biegłego rzeczoznawcę. Po otrzymaniu tej opinii wdrożona ma zostać procedura redukcji wynagrodzenia wykonawcy;

¹⁷ Wykonano odkrywki, które potwierdziły prawidłowość wykonania zgodnie z projektem Budowlanym. Inżynier wydał Polecenie wykonania systemu drenażu odprowadzającego w kontrolowany sposób wody przesiąkowe do koryta rzeki. Według stanu na 4 maja 2016 r. tj. dnia zakończenia czynności kontrolnych w RZGW WL prace trwały.

¹⁸ W trybie ppkt 11.4 a [Niusunięcie Wad] Warunków Kontraktu.

¹⁹ Poprzez Określenie w trybie ppkt 11.4 b [Niusunięcie wad], ppkt 3.5 [Określenia] Warunków Kontraktu.

- kontrakt B2-3.2 „Pogłębianie i poszerzanie kanałów Wrocławskiego Węzła Wodnego (WWW) oraz przystosowanie stopnia Rędzin do przepuszczania wód powodziowych. Na koniec IV kwartału 2015 r. osiągnięto zaawansowanie rzeczowe prac na 98,52%. Termin zakończenia zadań, zgodnie z zawartym kontraktem, przewidziano na 21 grudnia 2015 r. Do dnia 4 maja 2016 r. wykonawca nie zakończył zadania. Według stanu na dzień 31 marca 2016 r. postęp rzeczowy robót w ramach kontraktu B2-3.2 wynosił 99,90%²⁰. Dnia 21 grudnia 2015 r. wykonawca kontraktu B2-3.2 zgłosił zakończenie robót oraz wnioski o wydanie świadectwa przejęcia robót. Inżynier rozpoczął inspekcje i próby przedodbiorowe, mające m.in. na celu stwierdzenie zakończenia robót w czasie na ukończenie. Wykonawca złożył dokumentację powykonawczą, która jednak została odrzucona przez Inżyniera Kontraktu. W ramach zadania nr 5 pn. „Przystosowanie kanału miejskiego do przepuszczania wód powodziowych” Inżynier Kontraktu nie potwierdził ukończenia robót. Nie zakończono wszystkich, przewidzianych kontraktem prac budowlanych, w szczególności w zakresie zagospodarowania terenu oraz szeregu prac związanych z odtworzeniem i przywróceniem do stanu pierwotnego terenów wykorzystywanych podczas prowadzenia prac. Również w ramach zadania nr 7 pn. „Przystosowanie śluz na stopniu Rędzin do przepuszczania wód powodziowych” Inżynier Kontraktu nie potwierdził ukończenia robót. Przyczyną był brak możliwości przeprowadzenia pełnych prób obiektu ze względu na brak zasilania w energię elektryczną. Na przeszkodzie stały względy formalno-prawne związane z przekazaniem majątku dostawcy energii elektrycznej oraz braku porozumienia stron w sprawie zapewnienia służebności temuż dostawcy. W przypadku tego kontraktu problemem, oprócz opóźnień są również zaległości płatnicze wobec podwykonawców (ok. 14 mln PLN), jak również jakość robót, która powoduje konieczność rozbiórek i wykonywania robót poprawkowych;

- kontrakt B2-4.2 „Pozostałe obiekty hydrotechniczne Wrocławskiego Węzła Wodnego”. Roboty zasadnicze zakończono 16 października 2015 r. tj. w czasie na ukończenie zgodnie z poprawką nr 5 do Kontraktu. Przeprowadzono próby odbiorowe z udziałem Zamawiającego. W dniu 28 października 2015 r. Inżynier Kontraktu wydał Świadectwo Przejęcia Robót. Według stanu na dzień 31 grudnia 2015 r. głównym problemem występującym na tym kontrakcie była konieczność wykonania ekspozycji w celu ochrony zabytkowego upustu Jazu Wrocław I. W trybie pilnym przeprowadzono procedurę zatwierdzenia projektu zamiennego na wykonanie ekspozycji starego jazu. Zamienne pozwolenie uzyskano w dniu 23 grudnia 2015 r., a Wykonawca przystąpił do wykonania ekspozycji. Roboty objęte pozwoleniem zamiennym zostały wykonane;

- podkomponent B3 – w 2015 r. wykonawcy robót budowlanych kontraktów B3-1 i B3-2 zakończyli prace przygotowawcze i rozpoczęli realizację robót. I tak:

- kontrakt B3-1 „Odcinek: Przelew Odra-Widawa do mostu kolejowego (ul. Krzywoustego)”. Na koniec 2015 r., po upływie 51% czasu przewidzianego na ww. zadanie, zaawansowanie rzeczowe inwestycji wynosiło 34,17%. Opóźnienia w realizacji robót spowodowane zostały problemami przy realizacji zadania pn. „Przebudowa mostu drogowego B. Krzywoustego (obiekt WWW nr 42.1)” i dotyczyły m.in.: wystąpienia niezidentyfikowanych kolizji z różnymi sieciami infrastrukturalnymi, rozbieżności między dokumentacją techniczną a rzeczywistymi warunkami gruntowo-wodnymi, co spowodowało konieczność przeprojektowania i zmiany sposobu posadowienia obiektu. Liczba dni opóźnienia dla obiektu WWW nr 42.1 w stosunku do czasu przewidzianego na jego realizację na dzień 29 lutego 2016r., szacowana jest na 139 dni. Dla pozostałych obiektów (mostów, jazu i obwałowań) wystąpiły niewielkie opóźnienia;

²⁰ Według Systemu Monitoringu Robót Budowlanych z dnia 31 marca 2016 r.

- kontrakt B3-2 „Odcinek: Rzeka Widawa od mostu kolejowego (ul. Krzywoustego) do ujścia do Odry”. Na koniec IV kwartału 2015 r. osiągnięto zaawansowanie rzeczowe robót na poziomie 21%, przy zaawansowaniu czasowym 51%. Opóźnienia w realizacji robót powstały m.in. z powodu: wydłużonego terminu uzgodnienia z właścicielem obiektu, tj. Zarządem Dróg i Utrzymania Miasta, warunków podwieszenia kładki dla pieszych do konstrukcji tymczasowego mostu Widawskiego, opóźnienia w przekazaniu do eksploatacji mostu tymczasowego Pęgowskiego przez Zarząd Dróg i Utrzymania Miasta o około osiem miesięcy w stosunku do wcześniej uzgodnionych terminów, konieczności wprowadzenia zmiany rozwiązania technicznego kolizji z rurociągiem przy moście Widawskim, opieszałości wykonawcy w pozyskaniu właściwego gruntu do budowy obwałowań, a w konsekwencji braku ich zatwierdzenia (wykonawca uzyskał zatwierdzenia gruntów do budowy wałów w okresie od października 2015 r. do marca 2016 r.). Na niektórych obiektach opóźnienia wynosiły 180 dni;

- podkomponent B4²¹ – w I kwartale 2015 r. RZGW WL nie zaakceptowało żadnych rozliczeń Konsultanta a w dniu 21 kwietnia 2015 r. zawiesił względem niego wszelkie płatności, podając jako powód brak skuteczności w negocjacjach z wykonawcami robót poprawek terminowych. Również 22 czerwca 2015 r. po raz kolejny zawieszono płatności wobec Konsultanta z uwagi na niewypełnianie powierzonych zadań. W okresie objętym kontrolą występowały także problemy we współpracy z Konsultantem DZMiUW a dotyczyły one m.in. koordynacji prac wykonawców kontraktów B3-1 oraz B3-2, w szczególności w zakresie opóźnień w realizacji harmonogramów robót oraz niskiego zaawansowania finansowego i rzeczowego, niewywiązywania się z realizacji zadań związanych z opracowaniem „ramowego plan zarządzania środowiskiem dla Projektu Odra-Wiśła” oraz ramowych planów pozyskania Nieruchomości i przesiedleń” do wykonania których zobowiązywały postanowienia aneksu nr 13 do umowy z dnia 14 października 2009 r., stanu pozyskania i zwrotu nieruchomości w ramach realizacji „zadań odrzańskich” Projektu;

- podkomponent B5 – na potrzeby realizacji zadań dla obiektów odrzańskich do końca 2015 r. DZMiUW przejął na stałe 675 z 716 planowanych nieruchomości, a pod zajęcia czasowe 625 z 682 nieruchomości; wypłacono odszkodowania za 75,3% przejętych/zajętych nieruchomości. Natomiast dla obiektów widawskich przejętych zostało na stałe 646 z 797 planowanych nieruchomości, a pod zajęcia czasowe przejęto 653 z 769 nieruchomości; wypłacono odszkodowania za 37,6% przejętych/zajętych nieruchomości;

➤ **Komponent C:**

- podkomponent C1 – aneksem nr 19 z dnia 9 marca 2015 r. do umowy z Konsultantem, RZGW WL zwiększyło zakres zadań do wykonania m.in. o dokonanie zakupu łodzi inspekcyjno/badawczej wyposażonej w urządzenia do skanowania dna rzeki. Odbiór łodzi miał nastąpić w pierwszym kwartale 2016 r.;

- podkomponent C2 – pełna funkcjonalność systemów budowanych w ramach Podkomponentu C2 osiągnięta została w 2014 r. Wszystkie moduły systemu wytworzonego w ramach Podkomponentu C2 są produkcyjnie użytkowane przez IMGW-PIB i są objęte gwarancją przez wykonawców zgodnie z warunkami zawartych kontraktów. Pismem z dnia 17 lutego 2016 r. Dyrektor IMGW-PIB

²¹ Usługi konsultanta wsparcia technicznego dla DZMiUW pełni w ramach podpisanego kontraktu Joint Venture w składzie: Grontmij Polska Sp. z o.o. (lider), Grontmij Nederland B.V., Artelia Polska Sp. z o.o., Artelia Ville & Transport SAS, Ekocentrum Sp. z o.o. (w skrócie: JV Grontmij), a dla RZGW WL Joint Venture w składzie: Aecom Infrastructure and Environment UK Ltd Ltd - poprzednio URS Infrastructure and Environment UK Ltd (lider), Halcrow Grup Ltd, BRL Ingenierie, Aecom Polska Sp. z o.o. - poprzednio URS Polska Sp. z o.o. (w skrócie: JV Aecom – poprzednio JV URS).

zwróciła się do p.o. Prezesa KZGW z prośbą o wyrażenie zgody na rozszerzenie pakietu zadań C2.6 o realizację dodatkowego zadania pn. „Modernizacja zasobów dyskowych IMGW-PIB oraz niezbędnego środowiska”. Przedsięwzięcie to uzyskało w dniu 12 lutego 2016 r. akceptację ze strony Banku Światowego w postaci tzw. „no objection”. Zadanie o którym mowa zostało ujęte w „Procurement Plan”;

- podkomponent C3 – w pierwszych trzech kwartałach 2015 r. finalizowane były prace w zakresie przygotowania danych, materiałów i dokumentów pozwalających na dokonanie przez Bank Światowy oceny Projektu ochrony przeciwpowodziowej w dorzeczu Odry i Wisły (dalej: „POPDOW”) i umożliwiających przystąpienie do negocjacji warunków Umowy Pożyczki oraz jej podpisanie. Opracowane zostały m.in. Ramowy Plan Ochrony Środowiska oraz Ramowy Plan Przesiedleń i Pozyskania Nieruchomości. Przygotowywany został Plan Realizacji Zamówień. Przeprowadzone zostały szkolenia dla jednostek realizacji nowego projektu. Umowa Pożyczki między Rzeczpospolitą Polską, a Bankiem Światowym z przeznaczeniem na częściowe finansowanie POPDOW kwoty 460 mln EUR podpisana została w dniu 10 września 2015 r. Na podstawie zawartych aneksów do umów na usługi konsultingowe, Konsultanci RZGW WL i DZMiUW rozpoczęli pracę nad przygotowaniem dokumentów niezbędnych dla rozpoczęcia realizacji wybranych zadań inwestycyjnych nowego POPDOW. BKP pracowało nad przygotowaniem Podręcznika Operacyjnego POPDOW, którego zatwierdzenie przez Bank Światowy i Komitet Sterujący stanowiły warunek uruchomienia Umowy Pożyczki dla POPDOW. Podręcznik uzyskał 26 października 2015 r. akceptację Banku Światowego. Komitet Sterujący dokonał zatwierdzenia tego dokumentu w dniu 28 października 2015 r.;

- podkomponent C4 – w 2015 r. BKP przy współpracy z JRP monitorowało przebieg procedur środowiskowych oraz związane z tym ryzyka. Wewnętrzny system monitorowania działań łagodzących wynikających z Planów Zarządzania Środowiskiem na Kontraktach wykonawczych POPDO pozwał na bieżące monitorowanie realizacji działań łagodzących opisanych szczegółowo w Planach Zarządzania Środowiskiem w poszczególnych Kontraktach z uwzględnieniem struktury wdrażania POPDO i różnych instytucji zaangażowanych w te działania. We Wrocławiu w dniach 11 i 12 lutego 2015 r. zorganizowane zostały posiedzenia obu Podkomitetów Doradczych ds. Monitorowania PZŚ;

- podkomponent C5 – nie podejmowano działań, a działania związane z wdrażaniem planów zarządzania środowiskiem (EMP) przewidywano do realizacji w ramach podkomponentów A1, A2, B1, B2 i B3. W trakcie wdrażania Projektu nie wystąpiła konieczność zaangażowania Państwowego Gospodarstwa Leśnego „Lasy Państwowe” przy wdrażaniu zadań Projektu;

➤ **Komponent D:**

W pierwszych trzech kwartałach 2015 r. BKP prowadziło swoją bieżącą działalność. Przeprowadzony został nabór na obsadę stanowisk specjalisty ds. zamówień oraz specjalisty ds. operacyjnych. Po uzyskaniu akceptacji Banku Światowego, z wybranymi konsultantami podpisane zostały umowy. Przeprowadzono też nabór na obsadę stanowisk specjalisty ds. rozliczeń finansowych oraz specjalisty ds. pozyskania nieruchomości na cele inwestycyjne. W związku z powierzeniem BKP koordynacji POPDOW, Prezes KZGW Zarządzeniem nr 10/2015 z dnia 4 sierpnia 2015 r. dokonał zmian w zarządzeniu powołującym BKP oraz w statucie, wprowadzając zmianę nazwy na Biuro Koordynacji Projektu Ochrony Przeciwpowodziowej Dorzecza Odry i Wisły oraz dodając do zadań BKP koordynację POPDOW. Do dokonanych w ten sposób zmian został też dostosowany regulamin organizacyjny. W II półroczu 2015 r. przeprowadzony został nabór na obsadę stanowisk ds. Komponentu 3 POPDOW. Po uzyskaniu akceptacji

Banku Światowego, z wybranymi konsultantami podpisane zostały umowy. W 2015 r. BKP przygotowywało i przeprowadziło pięć szkoleń związanych z przygotowaniem i realizacją POPDOW.

(dowód: akta kontroli str. 7-197, 1228-1229, 1522-1563, 1564-1681)

Odnosząc się m.in. do problemów związanych z Budową suchego zbiornika przeciwpowodziowego Racibórz Dolny, Dyrektor BKP wskazał, że „nowy czas na ukończenie to nie później niż 28 listopada 2018 r.” Poinformował także, że do tej pory strony kontraktu nie uzgodniły tzw. aneksu nr 5, ale też nie skierowały sprawy ustalenia terminu na drogę sporu do Komisji Rozjemstwa, co oznacza, że trwają jeszcze polubowne uzgodnienia w tej sprawie. Nie można jednak wykluczyć, że RZGW GL widząc brak konstruktywnej postawy wykonawcy, prowadzącej do zrealizowania budowy w akceptowanym przez obie strony harmonogramie i kosztorysie, zdecydował się na rozwiązanie umowy z wykonawcą. W takim przypadku trzeba będzie się liczyć z dodatkowym czasem niezbędnym na zatrudnienie nowego wykonawcy. Natomiast w zakresie realizacji zadań w ramach podkomponentu B3 Dyrektor podał, że: „ponieważ warunki kontraktu przewidują okoliczności, w których czas na ukończenie może ulegać przedłużeniu, a wówczas nadal będzie obowiązywał termin zakończenia kontraktu wynikający z umowy, należy liczyć się jednocześnie z możliwością wydłużenia tego czasu i z zakończeniem kontraktów w terminie wynikającym z umowy”.

(dowód: akta kontroli str. 1682-1684, 1879-1885)

Uwagi dotyczące
badanej działalności

NIK zwraca uwagę na niskie zaawansowanie rzeczowe zadań realizowanych w ramach podkomponentów A1 i B3, co wiąże się z poważnym ryzykiem niezakończenia kontraktów A1-1 i B3-2 w akceptowalnych terminach, jak również na występujące problemy z dokonaniem ostatecznych odbiorów w podkomponentie B2. Zaawansowanie rzeczowe zadań realizowanych w ramach kontraktów A1-1, B3-1 i B3-2 na koniec 2015 r. kształtowało się na poziomie 34,22%, 34,17%, 21% przy zaawansowaniu czasowym wynoszącym 70,6% dla A1-1 i 51% dla B3-1, B3-2 oraz odpowiednio zaawansowaniu finansowym na poziomie: 47,63%, 32,8% oraz 19,85%). Natomiast w przypadku kontraktu B2-3.2 czas na ukończenie robót został przekroczony.

Z uwagi na fakt, że nowy czas na ukończenie kontraktu A1-1 (*nie później niż do 28 listopada 2018 r.*) wykracza poza okres zakończenia Projektu, koniecznym jest uzyskanie zgody Banku Światowego na przedłużenie Umowy Pożyczki.

1.3. Finansowanie Projektu, zapotrzebowanie na środki i ich uruchamianie

Opis stanu
faktycznego

Na realizację w 2015 r. zadań w ramach Projektu zabezpieczono środki finansowe w łącznej wysokości 723 370 235 PLN, w tym 122 389 471 PLN jako bilans otwarcia roku 2015 (środki na rachunku MF i w drodze do poszczególnych jednostek wdrożeniowych), a pozostałe 572 002 293 PLN jako zasilenie z różnych źródeł, tj.: 200 415 000 PLN z tytułu Umowy Kredytu, 75 221 000 PLN z tytułu Umowy Pożyczki, 223 934 627 PLN stanowiły środki z Funduszu Spójności, 12 695 029 PLN środki z budżetu państwa - środki towarzyszące z rezerwy celowej, 88 715 108 PLN - fundusze krajowe pozostałe.

W związku z niepełną realizacją planu wydatków na 2015 r. jako niewykorzystane, według stanu na dzień 31 grudnia 2015 r., na rachunku bankowym Ministerstwa Finansów pozostały środki w łącznej wysokości 135 618 288 PLN.

(dowód: akta kontroli str. 111)

Od początku realizacji Projektu do końca 2015 r. uruchomiono środki finansowe w łącznej wysokości 1 977 873 447 PLN (wyższe o 128 448 288 PLN od środków wydatkowanych, tj. o 6,49%), z czego:

– 86 469 059 PLN środków towarzyszących z rezerwy celowej,

- 112 786 066 PLN z funduszy krajowych pozostałych,
- 695 977 600 PLN miało swe źródło w Umowie Pożyczki,
- 699 780 295 PLN pochodziło z Funduszu Spójności,
- 382 824 428 PLN stanowiły fundusze BRRE z tytułu zawartej umowy kredytu.

(dowód: akta kontroli str. 111)

Źródłem wykorzystanych (wydatkowanych) do końca 2015 r. w związku z Projektem środków finansowych w wysokości 1 849 389 144 PLN był:

- BRRE – 581 600 778 PLN,
- MBOiR – 370 919 726 PLN,
- Fundusz Spójności – 701 267 584 PLN,
- budżet państwa – 195 601 056 PLN.

(dowód: akta kontroli str. 111, 113)

W 2015 r. Rachunek Specjalny zasilony został środkami pożyczki z Banku Światowego w łącznej wysokości 28 526 146,51 EUR, obejmującej dwie transze, tj. 20 000 000 EUR – 5 stycznia 2015 r., 8 526 146,51 EUR – 22 kwietnia 2015 r.

Od początku realizacji Projektu do końca 2015 r. na Rachunek Specjalny wpłynęły środki pożyczki z Banku Światowego w łącznej wysokości 105 986 058,39 EUR.

Powyższe wielkości były zgodne z informacją uzyskaną z MF oraz z będącymi w dyspozycji BKP wyciągami z Rachunku Specjalnego.

Wypłaty w PLN z Rachunku Specjalnego były w 2015 r. dokonywane z zastosowaniem kursów średnich NBP, ogłoszonych w dacie transakcji, co było zgodne z § 13 i § 7 ust. 8 pkt 2 umowy rachunku specjalnego²².

(dowód akta kontroli str. 119, 1078-1097)

Zasilenie rachunku specjalnego nastąpiło:

- w przypadku aplikacji nr 18 z 3 grudnia 2014 r., środki wpłynęły na rachunek specjalny w dniu 5 stycznia 2015 r., tj. po 33 dniach od daty aplikacji,
- w przypadku aplikacji nr 19 z 23 marca 2015 r., w dniu 22 kwietnia 2015 r., tj. po 30 dniach od daty aplikacji, aplikacja zawierała częściowe rozliczenie wydatków oraz wnioski o zasilenie rachunku specjalnego pożyczki.

(dowód akta kontroli str. 1098-1143)

W badanym roku, na wydatki związane z realizacją Projektu wypłacono z Rachunku Specjalnego na rachunek budżetu państwa, łącznie 19 814 928 EUR w dziewięciu transzach, tj. 5 176 759 EUR w styczniu 2015 r. (trzy transze), 7 918 699 EUR w kwietniu 2015 r. (dwie transze), 138 548 EUR w lipcu 2015 r., 4 893 268 EUR we wrześniu 2015 r. (dwie transze) oraz w listopadzie 2015 r. (jedna transza) 1 687 654 EUR. Wyrażona w PLN, łączna równowartość ww. środków wynosiła 82 391 000,00 PLN. Zgodnie z wyciągiem bankowym, na początek i koniec 2015 r. stan środków zagranicznych na Rachunku Specjalnym wyniósł odpowiednio 3 287 215,85 EUR i 11 998 433,40 EUR. Wielkości te były zgodne z informacją uzyskaną z MF, niemniej jednak nie były zgodne z danymi wykazanymi w Raporcie Rocznym za 2015 r., FMR dotyczącym – „Wypłaty z Rachunku Specjalnego BŚ na wydatki Projektu” w zakresie kwoty salda zamknięcia na koniec IV kwartału 2015 r. oraz sumy wypłat z tego Rachunku, w „Źródłach i wykorzystaniu funduszy Projektu według zadań” w pozycji – „saldo zamknięcia” oraz w zestawieniu pn. „Uwagi

²² Do obsługi środków pozyskanych z BŚ w ramach Umowy Pożyczki, przeznaczony był Rachunek Specjalny, utrzymywany – zgodnie z postanowieniami Umowy Pożyczki – w Narodowym Banku Polskim na podstawie umowy rachunku bankowego prowadzonego w walucie obcej, zawartej w dniu 1 czerwca 2004 r. między Ministerstwem Finansów a Narodowym Bankiem Polskim - Głównym Oddziałem Walutowo-Dewizowym (obecnie Oddziałem Okręgowym). Rachunek przeznaczony był wyłącznie do obsługi środków pochodzących z pożyczki Międzynarodowego Banku Odbudowy i Rozwoju nr 7436 PL. Wypłaty z tego rachunku dokonywane były z zastosowaniem odpowiednich kursów średnich NBP.

dotatkowe – Koszty z pożyczki BŚ w walucie oryginalnej” w pozycji „Kwoty wypłacone z pożyczki a niewydatkowane dotychczas (saldo Konta Specjalnego)” – co zostało szczegółowo opisane w pkt. 2 niniejszego wystąpienia

(dowód: akta kontroli str. 115, 1078-1097)

Pożyczkobiorca, w celu uzyskania (uruchomienia) kolejnych transz pożyczki z BŚ, zobowiązany był – na mocy Załącznika nr 1 do Umowy Pożyczki – do składania wniosków (aplikacji) do których mógł dołączyć raporty z wydatków poniesionych w ramach realizacji Projektu (zestawienia SOE). W badanym okresie BKP złożył jedną aplikację (nr 19). W dniu 23 marca 2015 r., w związku z poniesionymi w 2015 r. wydatkami na realizację Projektu, Biuro sporządziło aplikację nr 19 na kwotę 8 526 146,51 EUR, którą przekazano przy piśmie z 23 kwietnia 2015 r. (dołączono do niej zestawienia wydatków SOE²³) na kwotę 8 526 146,51 EUR.

Szczegółowymi badaniami kontrolnymi objęto całość wydatków wykazanych w aplikacji nr 19 (ujętych w zestawieniach SOE), które były związane z działalnością BKP. Analiza tych zapisów wykazała, że wydatki zostały poniesione w całości na realizację Projektu w 2015 r.

(dowód: akta kontroli str. 1104-1143, 1457-1458)

Według stanu na dzień 31 grudnia 2015 r. BŚ, w ramach Umowy Pożyczki, wypłacił łącznie 105 986 059 EUR według MF (z czego potrącono 100 EUR opłat za obsługę rachunku, do dyspozycji pozostała kwota 105 985 959 EUR), tj. 75,65% kwoty pożyczki (140 000 000 EUR), z czego wykorzystano 89 466 609,24 EUR, tj. 63,86% kwoty przyznanej pożyczki. Wykorzystaną do końca badanego okresu część pożyczki przeznaczono na:

1. Roboty:
 - w części A1 Projektu – 20 572 223,03 EUR, tj. 76,19% alokowanej kwoty (27 000 000 EUR),
 - w części B Projektu – 21 869 562,29 EUR, tj. 70,55% alokowanej kwoty (31 000 000 EUR),
 - w części C5 Projektu - 0,00 EUR, przy 4 000 000 EUR alokowanej kwoty;
2. Koszty pozyskania gruntów: w części A2 Projektu – 23 357 932,44 EUR, tj. 77,86% alokowanej kwoty (30 000 000) EUR;
3. Towary: 8 196 217,88 EUR, tj. 81,96 % alokowanej kwoty (10 000 000 EUR);
4. Usługi konsultingowe:
 - w części A3 Projektu – 4 793 475,81 EUR, tj. 68,48% alokowanej kwoty (7 000 000 EUR),
 - w części B4 Projektu – 3 457 125,67 EUR, tj. 96,03% alokowanej kwoty (3 600 000 EUR),
 - w części C i D Projektu – 5 816 847,98 EUR, tj. 58,17% alokowanej kwoty (1 000 0000 EUR);
5. Koszty operacyjne – 1 403 224,14 EUR, tj. 70,16% alokowanej kwoty (2 000 000 EUR);
6. Bez alokacji - 15 500 000 EUR – środki niewypłacone do końca 2015 r.

(dowód: akta kontroli str. 116, 1078-1097)

W 2015 r. koszty obsługi Umowy Pożyczki zamknęły się kwotą 556 507,42 EUR, z tego dotyczące okresu od 1 stycznia 2015 r. do 31 grudnia 2015 r. w wysokości 413 451,23 EUR, w tym:

²³ Statements of Expenditures.

- odsetki za okres od 1 stycznia 2015 r. do 31 grudnia 2015 r. w łącznej wysokości 310 609,97 EUR, z czego 168 611,40 EUR uiszczono 15 maja 2015 r. (wg stopy procentowej 0,67%), a 141 998,57 EUR uregulowano 16 listopada 2015 r. (wg stopy procentowej 0,57%), (transza trzecia z terminem płatności 15 maja 2016 r. – 100 616,76 EUR);
- opłata za gotowość (liczona od kwoty kapitału pożyczki niewypłaconej) w łącznej wysokości 102 841,26 EUR, z czego 59 848,36 EUR uregulowano 15 maja 2015 r., 42 992,90 EUR uiszczono 16 listopada 2015 r., (transza trzecia z terminem płatności 15 maja 2016 r. – 42 439,43 EUR).

Powyższe płatności przeliczone na polskie złote, zamknęły się kwotą 1 712 945,40 PLN²⁴.

(dowód akta kontroli str. 1076-1088)

Koszty związane z obsługą Umowy Kredytu BRRE w 2015 r. wyniosły ogółem 1 170 624,99 EUR (4 934 182,05 PLN)²⁵, z czego koszty dotyczące okresu od 1 stycznia 2015 r. do 31 grudnia 2015 r. wyniosły 1 170 624,99 EUR (4 934 182,05 PLN). Płatności zostały dokonane w czterech transzach:

- 278 470,11 EUR (1 152 114,39 PLN) poniesiono 16 marca 2015 r.,
- 262 203,87 EUR (1 087 778,98 PLN) poniesiono 15 czerwca 2015 r.,
- 343 457,73 EUR (1 445 750,97 PLN) poniesiono 15 września 2015 r.,
- 286 493,28 EUR (1 248 537,71 PLN) poniesiono 15 grudnia 2015 r.

(dowód: akta kontroli str. 1076-1088)

Uzyskane w 2015 r. środki z budżetu państwa (w kwocie 12 695 029 PLN) pochodziły z rezerwy „Przeciwdziałanie i usuwanie skutków klęsk żywiołowych (...)” i były uruchamiane na podstawie dziesięciu decyzji Ministra Finansów. Narastająco od początku trwania Projektu z tego źródła uzyskano 86 469 059 PLN.

(dowód: akta kontroli str. 118)

Do 31 grudnia 2015 r. w ramach Umowy Kredytu BRRE uzyskano łącznie 167 000 000 EUR o równowartości 582 717 552 PLN, z czego dla jednostek wdrożeniowych Projektu alokowano łącznie 408 932 813 PLN, uzyskując poziom 84% alokacji transz.

(dowód: akta kontroli str. 350, 948-1106)

1.4. Plan zamówień publicznych

Opis stanu faktycznego

W 2015 r. BKP opracowało i przekazało do BŚ jedną aktualizację planu zamówień publicznych²⁶, według stanu na 23 lipca 2015 r., do czego obligowały postanowienia Umowy Pożyczki (sekcja 1.02 lit. n i sekcja 3.02). Aktualizacja z 23 lipca 2015 r. obejmowała okres od 2015 r. do 2017 r.

(dowód: akta kontroli str. 1020-1075, 1363-1366)

W 2015 r. w BKP nie przeprowadzono postępowań podlegających ocenie „ex post”. W 2015 r. za zgodą BŚ zawarto aneksy do umów z konsultantami Biura, dotyczące przedłużenia okresu zatrudnienia do czasu zakończenia Projektu oraz zawarto umowy z czterema nowymi konsultantami, na co uzyskano „no objection” Banku Światowego.

(dowód: akta kontroli str. 1020-1075, 1363)

²⁴ Od początku realizacji Projektu, koszty te zamknęły się kwotą 18 956 616,55 PLN (4 313 222,57 EUR).

²⁵ Wyłącznie odsetki, w przypadku kredytu BRRE nie występuje opłata za gotowość.

²⁶ Procurement Plan.

Opis stanu
faktycznego

1.5. Kontrola zarządcza w ramach Projektu

Zgodnie z postanowieniami sekcji A załącznika nr 5 do Umowy Pożyczki instytucjami odpowiedzialnymi za zarządzanie Projektem i jego koordynację były:

- Departament ds. Usuwania Skutków Klęsk Żywiolowych w Ministerstwie Administracji i Cyfryzacji (poprzednio Biuro ds. Usuwania Skutków Klęsk Żywiolowych w Ministerstwie Spraw Wewnętrznych i Administracji), ponoszący generalną odpowiedzialność za zarządzanie projektem i jego koordynację. Ponadto Departament ten nadzoruje, poprzez Wojewodę Dolnośląskiego i Marszałka Województwa Dolnośląskiego, realizację zadań przez DZMiUW;
- BKP, ponoszące odpowiedzialność za bieżące zarządzanie i koordynację. Jednostka ta, jako Jednostka Koordynacji Projektu winna pełnić nadzór bezpośredni nad konsultantami zatrudnionymi do monitorowania i oceny realizacji EA/EMP²⁷ oraz planu przesiedleń;
- Komitet Sterujący Projektu, zapewniający ukierunkowanie i koordynację działań w ramach Projektu na najwyższym szczeblu rządowym, ocenę ogólnej realizacji Projektu i rozstrzygający wszelkie problemy związane z jego realizacją i finansowaniem.

Ponadto Ministerstwo Środowiska i Krajowy Zarząd Gospodarki Wodnej są odpowiedzialne za realizację Projektu poprzez podległe im jednostki wdrożeniowe (RZGW GL, RZGW WL i IMGW).

(dowód: akta kontroli str. 875-880, 962-988-1018)

W regulaminie organizacyjnym BKP wskazano, że do zadań tej jednostki należy m.in. koordynacja zadań w zakresie umów będących składowymi inżynierii finansowej skonstruowanej w celu pełnej realizacji Projektu, współdziałanie z Krajowym Zarządem Gospodarki Wodnej, Ministrem Spraw Wewnętrznych, Ministrem Administracji i Cyfryzacji, Ministrem Finansów, Ministrem Środowiska oraz innymi organizacjami administracji rządowej i samorządowej związanymi z realizacją Projektu i funkcjonowaniem Komitetu Sterującego, koordynacja działań Jednostek Wdrożeniowych w zakresie realizacji Projektu, monitorowanie prac nad Projektem i ocena ich postępu, bieżąca koordynacja i monitorowanie środków finansowych przeznaczonych na realizację Projektu oraz współdziałanie w zarządzaniu tymi środkami, bieżąca współpraca z BŚ i BRRE, wykonywanie innych zadań określonych w umowach oraz innych zadań zleconych przez Prezesa KZGW związanych z realizacją Projektu, koordynacja i nadzór nad realizacją Komponentu A Projektu.

(dowód: akta kontroli str. 1322-1325)

BKP prowadził monitorowanie postępu działań w Projekcie przede wszystkim w oparciu o dane pozyskiwane z jednostek realizujących Projekt i sporządzane raporty kwartalne. Ponadto na potrzeby Komitetu Sterującego Projektu przygotowywana i przekazywana była tzw. mapa drogowa. W zakresie monitorowania kontraktów na roboty sporządzane były tabele tzw. SMK w cyklach miesięcznych i przekazywane do Banku Światowego. W przypadku niektórych wykonawców wprowadzono system oceny postępu działań w oparciu o tabelę osiągnięcia kamieni milowych (tzw. „banchmarki”). Dodatkowo Bank Światowy przeprowadzał Misje, po zakończeniu których sporządzany był dokument pn. AIDE MEMOIRE. Konsultanci BKP uczestniczyli w radach budów, wizytach terenowych i naradach tematycznych, telekonferencjach z udziałem Banku Światowego. Organizowane były także spotkania i narady poświęcone różnym problemom.

(dowód: akta kontroli str. 971-972, 1298-1344)

²⁷ PZŚ- Plan Zarządzania Środowiskiem.

W 2015 r. odbyło się łącznie pięć spotkań Komitetu Roboczego, w których udział brali także przedstawiciele BKP tj. w dniach: 19 lutego 2015 r., 8 maja 2015 r., 22 października 2015 r., 15 grudnia 2015 r. W badanym okresie Komitet Sterujący Projektu spotkał się czterokrotnie tj. 25 czerwca 2015 r., 1 września 2015 r., 8 września 2015 r.

(dowód: akta kontroli str. 907-924, 881-905, 1480-1481)

W 2015 r. Bank Światowy przeprowadził dwie Misje nadzorujące:

- w dniach od 23 do 31 marca 2016 r., w trakcie której przedstawione zostały m.in. problemy dotyczące budowy zbiornika Racibórz, w tym przede wszystkim związane ze współpracą pomiędzy Inżynierem i Wykonawcą, oraz
- w dniach od 14 września do 1 października 2015 r. podczas której dokonano m.in. oceny realizacji zaleceń z marca 2016 r.

(dowód: akta kontroli str. 925-961, 1483-1494)

W Biurze obowiązywał Regulamin kontroli zarządczej wprowadzony zarządzeniem nr 31 Dyrektora Biura z dnia 3 października 2011 r. w sprawie ustalenia Regulaminu kontroli zarządczej w BKP. W 2014 r. dokonano uaktualnienia i dostosowania (m.in. w wyniku audytu przeprowadzonego przez NIK) Regulaminu Kontroli Zarządczej BKP do Statutu i Regulaminu Organizacyjnego tej jednostki na podstawie Zarządzenia Nr 3/2014 Dyrektora BKP z 14 lipca 2014 r. w sprawie zmiany Zarządzenia nr 31/2011 w sprawie ustalenia Regulaminu kontroli zarządczej w BKP. Ponadto BKP realizowało działania, zgodnie z Komunikatem Nr 1 Ministra Środowiska z dnia 30 stycznia 2014 r. w sprawie szczegółowych wytycznych w zakresie kontroli zarządczej dla działów administracji rządowej gospodarka wodna i środowisko.

(dowód: akta kontroli str.962-987)

W 2015 r. BKP przeprowadził, w ramach realizacji obowiązków wynikających z opracowanej we własnym zakresie instrukcji pn.: „Przepływy pieniężne, procedury sprawozdawcze i rozliczeniowe w Projekcie Ochrony Przeciwpowodziowej Dorzecza Odry”, trzy audyty w trzech jednostkach wdrażających Projekt, tj. w RZGW WL, DZMiUM oraz w Biurze Wdrażania Projektu w Raciborzu (BWP). W wyniku przeprowadzonych audytów nie stwierdzono nieprawidłowości, jedynie w BWP zalecono dokładniejszą weryfikację zestawień do Przejściowych Świadectw Płatności.

(dowód: akta kontroli str. 875-880, 988-1018)

*Uwagi dotyczące
badanej działalności*

NIK zwraca uwagę na konieczność uzupełnienia mechanizmów kontroli zarządczej o procedury, które pozwolą wyeliminować przypadki ujmowania niewłaściwych danych w Raporcie Rocznym. Dotychczasowa praktyka polegająca na bieżącej wymianie informacji pomiędzy MF a BKP, każdorazowo po dokonaniu wypłaty z Rachunku Specjalnego okazała się niewystarczająca. Nie ustrzeżono się bowiem przed błędem polegającym na ujęciu w Raporcie Rocznym za 2015 r. niewłaściwych kwot salda środków na rachunku specjalnym według stanu na dzień 31 grudnia 2015 r. (co zostało szczegółowo opisane w pkt.2 niniejszego wystąpienia wystąpienia) a tym samym nie zidentyfikowano ryzyka w tym zakresie.

1.7. Zagrożenia i ryzyka związane z realizacją Projektu

Do zagrożeń i ryzyk, związanych z realizacją Projektu zaliczyć należy m.in.:

- niskie zaawansowanie rzeczowe zadań realizowanych w ramach podkomponentów A1 i B3, co wiąże się z poważnym ryzykiem niezakończenia kontraktów A1-1 i B3-1, B3-2 w akceptowalnych terminach. RZGW Gliwice i DZMiUW powinny systematycznie monitorować postępy prac na realizowanych kontraktach. W przypadku kontraktu A1-1 w sytuacji braku oczekiwanego postępu,

*Opis stanu
faktycznego*

należy podjąć przewidziane w kontakcie działania formalne, łącznie z rozważeniem odstąpienia od umowy;

- występujące problemy z dokonaniem ostatecznych odbiorów w podkomponencie B2 w sytuacji, gdy zgodnie z postanowieniami aneksu do umowy POIŚ zakres rzeczowy realizacji Projektu winien się zakończyć do dnia 30 września 2016 r.;
- w przypadku kontraktu B2-3.2 konieczne jest szczegółowe monitorowanie postępu prac przez JRP i Konsultanta Wsparcia Technicznego oraz podjęcie działań mających na celu wyeliminowanie zagrożenia niezrealizowania zadań nr 5 i 7 w akceptowalnych terminach;
- płynność finansowa kontraktów na roboty budowlane winna być starannie monitorowana przez wszystkie instytucje zaangażowane w ten proces. Nie można też dopuścić do sytuacji uruchamiania środków, które grozi naliczaniem przez Wykonawców odsetek za zwłokę;
- niezbędna jest poprawa jakości i terminowości świadczonych usług przez Konsultantów Wsparcia Technicznego DZMiUW i RZGW WL.

(dowód: akta kontroli str. 1218-1227, 1230-1267, 1367-1456)

Ocena cząstkowa

Najwyższa Izba Kontroli ocenia pozytywnie działalność BKP w skontrolowanym obszarze, pomimo wniesionych uwag.

2. Badanie wydatków Projektu i sprawozdania finansowego z jego realizacji

Opis stanu faktycznego

W badanym okresie realizacja Projektu związana była z wydatkowaniem środków finansowych w łącznej wysokości 594 921 937 PLN. Badania kontrolne tych wydatków przeprowadzono odrębnie w BKP, RZGW WL, RZGW GL, DZMiUW i IMGW na losowej próbie wybranej dla wszystkich tych jednostek tzw. metodą monetarną z wykorzystaniem programu komputerowego Pomocnik Kontrolera PK, wersja 5.5. Populację do losowania stanowiły wydatki wszystkich jednostek uczestniczących w 2015 r. w realizacji Projektu, ujęte w zapisach księgowych o łącznej wartości bezwzględnej 606 651 629,01 PLN. Zbiór wykorzystany jako populacja do losowania zawierał 2 554 rekordów.

Dla przeprowadzenia badania założono poziom ufności 95%, próg istotności do wyboru próby 1%, natomiast do oceny końcowej 2% (Standard ISA 320 – International Standards of Auditing). Przy ustaleniu progu istotności wykorzystano rozporządzenie Komisji (WE) nr 1828 /2006 z dnia 8 grudnia 2006 r. oraz wzięto pod uwagę ustalenia poprzednich kontroli.

Do badania wylosowano próbę 162 wydatków na kwotę 558 036 449, 77 PLN, co stanowiło 92,00% badanej populacji. Próba obejmowała:

- trzy wydatki BKP na kwotę 15 713,25 PLN,
- 79 wydatków RZGW WL na kwotę 272 596 515,80 PLN,
- 49 wydatków RZGW GL na kwotę 208 737 994,29 PLN,
- 30 wydatków DZMiUW na kwotę 76 108 009, 85 PLN,
- jeden wydatek IMGW na kwotę 578 216,58 PLN.

Próbę wydatków BKP, o której mowa powyżej, uzupełniono w drodze tzw. „doboru celowego” o 67 transakcji o wartości ogółem 678 375,95 PLN. W rezultacie kontroli poddano 70 wydatków na kwotę 694 089,20 PLN, tj. 23,92% wszystkich wydatków zrealizowanych przez BKP w 2015 r.

Badaniu poddano wydatki w zakresie tzw. kosztów operacyjnych BKP oraz wydatki na usługi konsultingowe w Projekcie, które w 2015 r. zamknęły się kwotami odpowiednio 830 239,29 PLN oraz 2 070 889,5 PLN. Zbadano 28,84% wszystkich

wydatków z kategorii kosztów operacyjnych oraz 21,96% wydatków na usługi konsultantów.

W wyniku analizy treści wylosowanych dokumentów księgowych, ich porównania z zapisami ewidencji księgowej, zawartymi przez BKP umowami oraz źródłową dokumentacją rozliczeń (m.in.: raporty z wykonanych usług konsultingowych, zestawienia płac według pracowników), nie stwierdzono nieprawidłowości w realizacji, dokumentowaniu i ewidencjonowaniu poniesionych wydatków.

Dowody księgowe sporządzane były rzetelnie, tj. zgodnie z rzeczywistym przebiegiem operacji gospodarczej, którą dokumentowały. Dokumentację tą poddawano kontroli formalnej i rachunkowej przed zaksięgowaniem zgodnie z procedurami przyjętymi w BKP. Wydatki znajdowały uzasadnienie w zawartych umowach z konsultantami oraz kwalifikowały się do sfinansowania w świetle Umowy Pożyczki.

(dowód: akta kontroli str. 207-873, 1268-1297)

Kwartalne raporty monitoringu finansowego BKP przekazało do BŚ (w formie papierowej) w terminach zgodnych z postanowieniami Umowy Pożyczki.

(dowód: akta kontroli str. 1506-1521)

Raport roczny i raporty kwartalne zawierały dane w układzie wymaganym Umową Pożyczki. Przedstawiony do kontroli FMR za IV kwartał i cały rok 2015 r. m.in.:

- a) wskazywał źródła i wykorzystanie funduszy dla Projektu za ten rok, wykazując osobno fundusze zapewnione w ramach Umowy Pożyczki,
- b) opisywał fizyczne postępy w realizacji Projektu, zbiorczo oraz dla okresu objętego Raportem,
- c) określał stan realizacji zamówień w ramach Projektu na koniec okresu objętego Raportem,
- d) opisywał administrowanie Projektem,
- e) obejmował wnioski i rekomendacje,

co było zgodne z wymaganiami określonymi w Umowie Pożyczki oraz wymogami wynikającymi z Umowy Kredytu, a także określonymi w pochodzących z maja 2009 r. dokumentach pn.: „Uzgodniony raport z negocjacji pomiędzy Rzeczpospolitą Polską a Międzynarodowym Bankiem Odbudowy i Rozwoju w sprawie Projektu Ochrony Przeciwpowodziowej Dorzecza Rzeki Odry” i „Przepływy pieniężne, procedury sprawozdawcze i rozliczeniowe w Projekcie Ochrony Przeciwpowodziowej Dorzecza Odry”.

Powyższe pozwala stwierdzić, że przedłożone przez BKP do badania roczne sprawozdanie finansowe (FMR) w części dotyczącej poniesionych wydatków na realizację Projektu w 2015 r., zostało sporządzone w sposób rzetelny i spełniało wymogi stawiane przez pożyczkodawcę oraz zawierało wszystkie elementy, jakie powinno zawierać roczne sprawozdanie finansowe.

Poza niżej wskazaną nieprawidłowością, która została usunięta w trakcie trwania kontroli NIK, przedmiotowe sprawozdanie, jak również pozostałe kwartalne sprawozdania finansowe, zostały sporządzone poprawnie i terminowo.

Nieprawidłowość dotycząca błędnego wykazania salda środków na rachunku MF na koniec 2015 r. świadczy o nierzetelnie sporządzonym sprawozdaniu w tym zakresie.

(dowód: akta kontroli str. 7-191, 207-873, 1268-1297)

*Ustalone
nieprawidłowości*

W działalności Biura w przedstawionym wyżej zakresie stwierdzono następującą nieprawidłowość:

Zgodnie z wyciągiem bankowym, stan środków zagranicznych na koniec 2015 r. na Rachunku Specjalnym wyniósł 11 998 433,40 EUR. Natomiast w FMR za 2015 r. w „Zestawieniu Rachunku Specjalnego utworzonego przez MF”, w pozycji „saldo

zamknięcia na koniec kwartału” wykazano kwotę 13 686 088 EUR zamiast 11 998 434 EUR, jak również zaniżono sumę wypłat z tego Rachunku z rzeczywistej kwoty 93 987 525 EUR na 92 299 871 EUR, w zestawieniu pn. „Uwagi dodatkowe – Koszty z pożyczki BŚ w walucie oryginalnej” w pozycji „Kwoty wypłacone z pożyczki a niewydatkowane dotychczas (saldo Konta Specjalnego)” wykazano kwotę 13 686 088 EUR, zamiast 11 998 434 EUR. Dodatkowo w zestawieniu pn. „Źródła i wykorzystanie funduszy Projektu według zadań” w pozycji „saldo zamknięcia” wykazano kwotę 128 448 288,0 PLN, zamiast 135 618 288,0 PLN

Różnica w wysokości 1 678 654,47 EUR, wynikała z faktu, że w Raporcie Rocznym nie uwzględniono wpłaty środków w tej kwocie dokonanej w dniu 10 listopada 2015 r. na Rachunek Specjalny.

(dowód: akta kontroli str.1 15, 1078-1097)

Działając na podstawie art. 51 ust. 4 *ustawy o NIK*, kontrolerzy poinformowali Dyrektora BKP o stwierdzonych nieprawidłowościach. W wyniku tych działań, sporządzona została korekta przywołanych powyżej sprawozdań jeszcze w trakcie trwania kontroli NIK.

(dowód: akta kontroli str. 1459-1463)

W związku z powstałą nieprawidłowością Dyrektor BKP wyjaśnił, że zestawienie wypłat zawarte w Raporcie Rocznym za 2015 r. sporządzone zostało na podstawie informacji posiadanych przez BKP na dzień jego sporządzenia za 2015 r. Wypłaty z Rachunku Specjalnego pożyczki dokonywane są na wniosek i pod decyzje o przyznaniu środków kredytowych konkretnej jednostce wdrożeniowej na realizację zadań w ramach Projektu. Środki z Rachunku Specjalnego wypłacone w dniu 10 listopada 2015 r. w kwocie 1 687 654,47 EUR, w okresie sprawozdawczym tj. do dnia 31 grudnia 2015 r. nie zostały przyznane decyzją dla żadnej jednostki. BKP w terminie określonym na sporządzenie Raportu Roczno (ostateczny termin wysyłki do Banku Światowego 15 lutego 2016 r.) nie posiadało informacji o dokonanej wpłacie i dlatego nie ujęto jej w zestawieniach.

Wyjaśnił również, że BKP nie występowało do MF z pismem o podanie salda Rachunku Specjalnego, gdyż nie było to praktyką w dotychczasowej realizacji Projektu. Potwierdzenia wypłat z Rachunku Specjalnego były przesyłane do BKP drogą mailową po każdorazowym dokonaniu operacji na rachunku, zgodnie z decyzjami Ministra Finansów o uruchomieniu środków kredytowych. W 2015 r. BKP otrzymało potwierdzenia wypłat z rachunku specjalnego dla wszystkich decyzji na środki kredytowe wydane przez Ministra Finansów w 2015 r. Natomiast potwierdzenie wypłaty kwoty 1 687 654,47 EUR Biuro otrzymało w dniu 26 lutego 2016 r.

(dowód: akta kontroli str. 1459-1463, 1464-1478)

Ocena cząstkowa

Najwyższa Izba Kontroli ocenia pozytywnie pomimo stwierdzonych nieprawidłowości, działalność BKP w zbadanym obszarze.

IV. Uwagi i wnioski

Wnioski pokontrolne

Przedstawiając powyższe oceny i uwagi wynikające z ustaleń kontroli, Najwyższa Izba Kontroli, na podstawie art. 53 ust. 1 pkt 5 *ustawy o NIK* wnosi o:

1. Bieżące monitorowanie prac i koordynację działań jednostek wdrożeniowych w celu wyeliminowania lub ograniczenia zidentyfikowanych w Projekcie ryzyk oraz zagrożeń, ze szczególnym uwzględnieniem postępów prac w ramach kontraktów A1-1, B3-1 i B3-2.
2. Podjęcie działań mających na celu wykluczenie przypadków wykazywania błędnych danych w sprawozdaniach finansowych Projektu.

V. Pozostałe informacje i pouczenia

Wystąpienie pokontrolne zostało sporządzone w dwóch egzemplarzach; jeden dla kierownika jednostki kontrolowanej, drugi do akt kontroli.

*Prawo zgłoszenia
zastrzeżeń*

Zgodnie z art. 54 *ustawy o NIK* kierownikowi jednostki kontrolowanej przysługuje prawo zgłoszenia na piśmie umotywowanych zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego, w terminie 21 dni od dnia jego przekazania. Zastrzeżenia zgłasza się do Dyrektora Delegatury NIK we Wrocławiu.

*Obowiązek
poinformowania
NIK o sposobie
wykorzystania uwag
i wykonania wniosków*

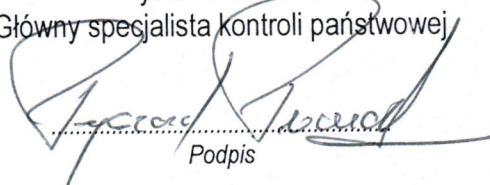
Zgodnie z art. 62 *ustawy o NIK* proszę o poinformowanie Najwyższej Izby Kontroli, w terminie 21 dni od otrzymania wystąpienia pokontrolnego, o sposobie wykorzystania uwag i wykonania wniosków pokontrolnych oraz o podjętych działaniach lub przyczynach niepodjęcia tych działań.

W przypadku wniesienia zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego, termin przedstawienia informacji liczy się od dnia otrzymania uchwały o oddaleniu zastrzeżeń w całości lub zmienionego wystąpienia pokontrolnego.

Wrocław, dnia 31 maja 2016 r.

Najwyższa Izba Kontroli
Delegatura we Wrocławiu

Kontroler:
Ryszard Puchala
Główny specjalista kontroli państwowej

.....
Podpis

DYREKTOR
Delegatura Najwyższej Izby Kontroli
we Wrocławiu

.....
Podpis

Barbara Syta

